

ניסויים בהארכת חיי המדף של כוסברה בקיץ – מבוא חמה 2006

ש. גרף- שה"מ, א. לוצ'ינסקי – מבוא חמה
ד. קניגסבוך, נ. אהרוני וחוב' – מחלקה לחקר תוצרת חקלאית
לאחר קטיף – מרכז וולקני בית דגן.
ד. סילברמן – שה"מ

מבוא – ברמת הגולן קיים יתרון יחסי לגידול תבלינים בקיץ. במשק מבוא חמה מגדלים בשנים האחרונות בעיקר כוסברה, פטרוזיליה, שמיר ותבלינים נוספים ליצוא ולשוק המקומי. בניסויים שנערכו בעבר נמצאה תגובה חיובית לריסוס ג'ברלין סמוך לפני הקציר בהפחתת ההצהבה של הכוסברה כ – 7 ימים לאחר האסיף.

מטרת הניסויים – בדיקת ריסוס ג'ברלין על איכות כוסברה הנקצרת עד 6 ימים לאחר הריסוס.

פרטים אגרוטכניים – הניסויים בוצעו בעזרת מרסס גם מוטורי מצויד במוט ריסוס בנפח תרסיס של 30 ליטר לדונם. בסביבות 7.00 בבוקר התכשיר שנבדק היה ג'ברלון (40 גרם חומצה ג'ברלית בליטר) בריכוזים של 50 ו 100 ח"מ. מחוזק במשטח, טוויין 80 בריכוז 0.05% הקציר הידני של הניסוי נעשה על – ידי העובדים התאילנדים שבמשק מבוא חמה ותוך שמירה על שרשרת קירור של 1.5 מ"צ נשלחה התוצרת למשק תבליני נהר הירדן במחולה.

ניסוי א'

הריסוס בוצע ב - 12/6.

קציר ראשון – בוצע כ – 3 שעות לאחר הריסוס. הכוסברה הועברה לחדר קירור משם במשאית מקוררת למחולה לבית האריזה ומשם למסוף עטרות. תהליך זה נמשך שלושה ימים כאשר התוצרת נשמרת בטמפרטורה של 1.5 מ"צ. ממסוף עטרות נשלחה התוצרת למחלקה לחקר התוצרת החקלאית לאחר קטיף ושם שהתה עוד 3 ימים ב- 1.5 מ"צ + 5 ימים ב – 6 מ"צ + יומיים ב 17 מ"צ.

קציר שני – בוצע ב – 14/6, עבר את אותו התהליך עד למסוף עטרות ביום אחד, העבר למרכז וולקני שם שהה 5 ימים ב 1.5 מ"צ + 5 ימים ב 6 מ"צ + יומיים ב – 17 מ"צ.

קציר שלישי – בוצע ב – 18/6, אחרי יום הגיע למסוף עטרות ומשם למכון וולקני ל 6 ימים ב 1.5 מ"צ + 5 ימים ב – 6 מ"צ + יומיים ב – 17 מ"צ.

תוצאות

טבלה – בחינת השפעת ריסוס ג'יברלון על איכות כוסברה שנקצרה
ביום הריסוס, יומיים וששה ימים לאחר הריסוס

ריקבון (4)		הצהבה (3)		מדד הופעה (2)	טיפול (1)	מועד הקציר
% קשה	מדד	% קשה	מדד			
0.0	1.2	43.3	2.3	2.7	0	12/6
6.7	1.2	23.3	2.1	3.0	50 ח"מ	
6.7	1.3	20.0	2.1	2.9	100 ח"מ	
3.3	1.2	23.3	2.0	2.9	0	14/6
6.7	1.3	56.7	2.3	2.7	50 ח"מ	
16.7	1.6	56.7	2.3	2.7	100 ח"מ	
16.7	1.8	60.0	2.4	2.6	0	18/6
46.7	2.3	93.3	3.3	2.1	50 ח"מ	
33.3	2.2	86.7	3.1	2.3	100 ח"מ	

- (1) הבדיקה נעשתה כ – 13 ימים לאחר הקציר.
- (2) ציונים למדד הופעה מ – 1.0 = תוצרת לא אכילה עד 5.0 = תוצרת מעולה.
- (3) ציונים להצהבה מ – 1.0 = אין הצהבה עד 5.0 = הצהבה קשה.
- (4) ציונים למדד הריקבון מ – 1.0 = אין ריקבון עד 5.0 = ריקבון קשה.

ריסוסי הג'יברלון שיפרו את איכות הכוסברה רק בקציר הראשון.
הכוסברה היתה פחות צהובה ב – שני המינונים שרוססו.
בקצירים המאוחרים נמצא שהכוסברה המרוססת היתה יותר צהובה ויותר רקובה.
בשטח עצמו גרם הריסוס לפריחה מוקדמת של הצמחים המרוססים.
אבל גם צמחי הביקורת פרחו בתגובה לחום.

ניסוי ב'

רוסס ב – 1/9.

קציר ראשון – בוצע כ – 3 שעות לאחר הריסוס, נשלח לבית אריזה במחולה ומשם למסוף עטרות, תהליך שנמשך 4 ימים והתוצרת נשמר בקירור של 1.5 מ"צ. ממסוף עטרות נלקחת הכוסברה למחלקה לחקר התוצרת החקלאית ושהתה 3 ימים ב 1.5 מ"צ + 4 ימים ב – 6 מ"צ + יומיים ב – 17 מ"צ.

קציר שני – בוצע ב – 3/9, יומיים לאחר הריסוס, אחרי יום הגיעה לעטרות והעברה למכון וולקני ל 3 ימים ב – 1.5 מ"צ + 4 ימים ב – 6 מ"צ + יומיים ב 17 מ"צ.

קציר שלישי – ב – 5/9 הכוסברה שהתה כ – 5 ימים במסוף עטרות בטמפרטורה של 1.5 מ"צ. 7 ימים ב – 6 מ"צ במכון וולקני + יום אחד ב – 17 מ"צ.

תוצאות

טבלה – בחינת השפעת ריסוס ג'ברלון על כוסברה שנקצרה ביום הריסוס יומיים וארבעה ימים לאחר הריסוס

ריקבון (4)		הצהבה (3)		מדד הופעה (2)	טיפול (1)	מועד הקציר
% קשה	מדד	% קשה	מדד			
0	1.5	6.7	2.3	2.7	0	1/9
3.3	1.6	3.3	2.4	2.5	50 ח"מ	
3.3	1.6	0	2.4	2.7	100 ח"מ	
3.3	1.6	50	2.8	2.3	0	3/9
3.3	1.5	50	2.7	2.3	50 ח"מ	
0	1.1	3.7	2.3	2.7	100 ח"מ	
0	1.8	40	2.7	2.3	0	5/9
0	1.6	0	2.2	2.8	50 ח"מ	
0	1.4	3.3	2.7	2.5	100 ח"מ	

- 1) הבדיקה נעשתה כ – 13 ימים לאחר הקציר.
- 2) ציונים למדד הופעה מ – 1 = תוצרת לא אכילה עד 5.0 = תוצרת מעולה
- 3) ציונים לריקבון מ – 1 = אין ריקבון עד 5.0 ריקבון קשה.

בניסוי זה לא שיפר הריסוס את איכות הכוסברה באופן ברור באף אחד ממועדי הקציר. בחלקת הניסוי פרחו הצמחים שרוססו בג'ברלון לעומת צמחי הביקורת שלא פרחו וניתן היה לקצור אותם בקציר נוסף.

סיכום – בניסויים אלו שיפר ריסוס ג'ברלון את איכות הכוסברה רק בקציר הראשון של הריסוס בחודש יוני. הריסוס בספטמבר לא שיפר את האיכות וגרם לפריחה מוקדמת של הצמחים שמנע קציר נוסף.